

[Handelsministeren.]

skaber en stadig stigende efteruddannelse for søfartens folk og derved gør dem stadig bedre egnede til at klare den nye situation i et i høj grad valutagivende erhverv. Jeg takker for betragtningen om, at der her også er tale om en administrativ forenkling for både redere og samfund og de organisationer, der skal beskæftige sig med denne lovs administration.

Jeg er enig i hr. Elmholts betragtninger om, at skoleskibet „Danmark“ foruden at være et fornuftigt uddannelsessted også på en helt fortrinlig erhvervsmæssig og turistmæssig måde repræsenterer Danmark i det fremmede. Jeg vil gerne besvare hr. Elmholts spørgsmål derhen, at når man gerne vil fastholde dispensationsadgangen, så er det motiveret i, at et skib i en periode kan være oplagt, taget ud af drift, og så ville det være urimeligt, om dette skib kom til at betale for den periode, hvori det slet ikke har været anvendt. Det kan også have været oplagt i en hel periode, og det er et af de mest typiske eksempler, hvor dispensationsadgangen træder i kraft.

Endelig takker jeg for hr. Vivikes helt positive holdning. Jeg håber ikke, at de øvrige herrer misforstår mig, hvis jeg siger, at hr. Vivike har et helt særligt kendskab til den problematik, der her er rejst, og derfor er jeg taknemlig for hr. Vivikes meget positive holdning.

Jeg videregiver altså dette forslag, og hvis der ønskes udvalgsarbejde i folketinget, og hvis man ønsker yderligere spørgsmål besvaret dér, så gør vi meget gerne det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Lønmodtagernes Garantifond.

(Lovforslaget (nr. 26) findes i tillæg A, sp. 417, fremsættelsen i tidenden sp. 480).

Lovforslaget sættes til forhandling.

K. J. Mortensen: Forslaget til lov om Lønmodtagernes Garantifond er på en måde en genfremsættelse af det socialdemokratiske forslag, der blev behandlet den 2. december 1970. Ved første behandling fik dette forslag en ret god modtagelse, idet bl. a. den daværende arbejdsminister udtalte ifølge Folketingstidende 1970-71 sp. 1836:

„Regeringen er enig i den generelle målsætning, som lovforslaget er udtryk for“,

ligesom hr. Simonsen udtalte, at målsætningen i forslaget på mange måder var rigtig og rimelig. Vi fik alligevel ikke lovforslaget færdigbehandlet i sidste samling, bl. a. fordi man fra de daværende regeringspartiers side ønskede at overføre forslaget til et udvalg, der behandlede spørgsmål vedrørende feriepenge.

Selv om der er en vis forbindelse, finder vi fra socialdemokratiets side ikke, at dette forslag om Lønmodtagernes Garantifond skal afvente afslutning af arbejdet i det andet udvalg, og derfor har arbejdsministeren nu fremsat sit forslag om en løngarantifond.

Forslaget adskiller sig fra det tidligere forslag på adskillige punkter. Det er ikke alene cifrene, der er byttet om. Sidste år hed det lovforslag nr. 62, i år hedder det lovforslag nr. 26. En hel del af de bemærkninger, der blev fremsat i udvalget vedrørende de påståede fejl og mangler ved det første forslag, er der taget hensyn til. Bl. a. er der i lovforslagets § 1 givet en nærmere forklaring på, i hvilke tilfælde garantifonden skal træde til.

Ligeledes er der i det nu fremsatte forslags § 3 stadfæstet, at den højeste udbetaling fra fonden kan blive på 25.000 kr. til en enkelt lønmodtager.

Det må vist også betragtes som ganske udmærket, at der i forslaget er bemærket, at fonden kan foretage en a conto-udbetaling, såfremt det endelige krav ikke er færdigdokumenteret, hvilket naturligvis kan tage nogen tid i forbindelse med opgørelse efter konkursbo etc.; fonden skal naturligvis have en rimelig frist til at gennemgå de krav, der indgår, og undersøge, om de er korrekte.

Med hensyn til bidragets størrelse er dette

[K. J. Mortensen.]

ikke nævnt i det nuværende forslag. Ved fremsættelsen af forslaget i 1969-70 var der nævnt et beløb på 5 kr. årlig. Der var dengang i udvalget en kraftig diskussion om, hvorvidt 5 kr. var for meget eller for lidt, og det må vel være rimeligt, at beløbet fastsættes af arbejdsministeren, idet det selvfølgelig ikke er meningen, at der skal oparbejdes kæmpefonds på denne måde. Det må være sådan, at arbejdsministeren fastsætter bidraget så lavt som muligt, således at bidraget kun dækker det nødvendige behov. Man må i den forbindelse huske, at fonden indgår med krav i konkursboet, således at det, der eventuelt bliver udloddet fra et konkursbo, indgår til fonden som dækning for en del af det, der er udbetalt, forhåbentlig i de allerfleste tilfælde med fuld dækning.

Det kunne være fristende her ved behandlingen af lovforslaget at benytte alle 10 minutter til at opremse en masse navne på virksomheder, der er gået konkurs, og hvor lønkrav og ferielønkrav ikke er honoreret endnu. Det tjener bare ikke rigtig noget formål, og jeg vil da også sige, at det må være i udvalget, man tager disse drøftelser, idet der fra flere forbund kan indhentes opgørelser over, hvor meget disses medlemmer har til gode fra konkursbo.

For imidlertid lige at bemærke, at der er et behov for det, skal jeg sige, at jeg står med en opgørelse fra en enkelt fagforening i en provinsby, hvor 2 medlemmer i 10 måneder har haft et samlet tilgodehavende på 13.000 kr., et andet medlem et tilgodehavende på 9.400 kr. i 2 $\frac{3}{4}$ år og 4 medlemmer et samlet tilgodehavende på 64.000 kr. godt og vel i 11 måneder. Der er altså behov for, at man får en fond skabt. Det kan ikke være rimeligt, at lønmodtagerne skal vente i så lang tid på en løn, de har indtjent ved deres eget arbejde.

Med hensyn til administrationen af fonden er det glædeligt at se, at Arbejdsmarkedets Tillægspension har givet tilsagn om at påtage sig opgaven. For det første undgår man derigennem, at der skabes et nyt stort administrationsapparat, som skal klare disse ting. For det andet er det nok den letteste måde for alle parter at opkræve og indbetale bidraget hertil, idet Arbejdsmarkedets Tillægspension i forvejen gennem sit apparat har en fortegnelse over samtlige

arbejdsgivere, der skal yde bidrag til fonden. For det tredje vil det ikke betyde mere administrationsarbejde for arbejdsgiverne, når beløbet beregnes og opkræves af ATP. Det er jo gerne sådan, at vi får at vide, hver gang vi kommer med et forslag af denne art, at det betyder mere arbejde for arbejdsgiverne. Da ledelsen af ATP-fonden i forvejen består af repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdstagere, er det ganske udmærket, at administrationen sker herigennem.

Jeg skal på den socialdemokratiske gruppes vegne tilsige arbejdsministeren støtte til gennemførelse af lovforslaget, idet jeg håber på en velvillig og hurtig udvalgsbehandling.

Simonsen: Målsætningen i det lovforslag, regeringen her har fremsat, er på mange måder rigtig og rimelig. Derimod kan man nok diskutere, om midlerne til at opnå målet er valgt rigtigt.

Vi er naturligvis i den konservative folketingsgruppe parat til at medvirke til en bedre sikring af lønmodtagernes tilgodehavender ved konkurrencer m.v., og den tidligere regerings ændring af konkursordenen var jo et væsentligt fremskridt i så henseende, men når vi nu står med et lovforslag om opbygning af en ny institution, der i virkeligheden primært skal sikre, at lønmodtagerne får deres tilgodehavende udbetalt med det samme, så kan man nok begynde at diskutere, om opbygningen af denne institution er rimelig og rigtig. Der rejser sig uvilkårligt her spørgsmålet, om vi ikke også skulle tage fat et andet sted, nemlig på konkursloven som helhed. Vi har jo en næsten århundredgammel konkurslov, som det meget ofte har været diskuteret at rette på, og som der vel nok var behov for at rette på med hensyn til konkursbehandlingen. Derfor vil jeg gerne høre arbejdsministerens mening om denne sag, om ministeren ikke tror, at det også er et område, vi skal have taget fat på, når vi undersøger rigtigheden af at oprette en ny institution.

Det skal da indrømmes, at forslaget om administration via ATP-fonden umiddelbart virker mindre administrativt oppustende, end vi ofte ser, når noget nyt etableres. Men ikke desto mindre efterlader forslaget alligevel en berettiget fornemmelse af, at vi i stedet for en forenkling af den såkaldte bidragsopkrævning hos erhvervslivet nu følger et

[Simonsen.]

nyt område til. Det vil i den forbindelse være naturligt, hvis ikke mindst mindre erhvervsvirksomheder i den forbindelse stiller spørgsmålet: hvad gøres der egentlig for at hjælpe os i en såkaldt lukningssituation? Det er vigtigt at gøre sig klart, synes jeg, i denne forbindelse, at vi ikke står her med to grupper over for hinanden, lønmodtager kontra arbejdsgiver, men i virkeligheden i højere grad med en situation, hvor et stort antal selvstændige erhvervsdrivende udgør en form for lavtlønsgruppe sammenlignet med mange af lønmodtagerne, som vi her søger at sikre.

Når man ser nærmere på lovforslaget, må det undre, at arbejdsministeren har fremsat det på dette tidspunkt, hvor hele materialet omkring sikring af løntilgodehavender, ferietilgodehavender osv. er til behandling i et arbejdsministerielt udvalg. Hr. K. J. Mortensen har jo været inde på hele forhistorien og på henvisningen af socialdemokratiets tidligere fremsatte forslag om denne sag til det arbejdsministerielle udvalg, som beskæftiger sig med feriensikringsordningen. Vi synes, det var en rigtig og rimelig løsning at få en udtalelse derfra. Jeg har fået en klar fornemmelse af, at dette udvalg ville kunne have afsluttet sit arbejde inden for de næste par måneder, og så finder jeg det egentlig lidt besynderligt, at ministeren fremsætter lovforslag om en sådan sag, inden man har hørt dette udvalgs udtalelser. Der er jo ikke bare tale om, at det er ministerens egne embedsmænd, der er blevet sat til at løse en opgave, men også om, at man har indkaldt repræsentanter for en række organisationer, altså uden for den offentlige administration, for at høre deres mening om tingene. Så må det være rimeligt, hvis vi skal få glæde af at gøre det i eftertiden, at vi hører disse menneskers konklusion og deres indstilling om et problem som dette, inden der bliver fremsat lovforslag. Jeg synes, det er en højst beklagelig fremgangsmåde, man har anvendt.

Når vi kommer ind på spørgsmålet om dette udvalg, som arbejdsministeriet har siddende, rejser der sig i denne forbindelse hele spørgsmålet om feriemærkesystemet, og jeg vil gerne høre, om ministeren mener, at såfremt et lovforslag som det, vi her behandler, kommer igennem, kan det bevirke,

at det lykkes for os at komme af med det, om jeg så må sige, oldnordiske feriemærkesystem. En af de primære årsager til feriemærkesystemet har jo trods alt været at sikre, at lønmodtagerne kunne få deres ferietilgodehavende, når de skulle holde ferie. Når man for 2-3 år siden nedsatte et udvalg til at se på disse ting, det udvalg, som jeg før nævnte, var det jo netop for at se, om vi ikke kunne få en forenkling. Jeg har svært ved at se, at det skal være rigtigt i 1971, at man principielt, hvis man skal følge loven uden for de områder, der har feriekortordninger, hver gang man beregner feriegodtgørelse for en lønmodtager skal sende bud på postkontoret for at få feriemærker, som man skal indklæbe i en feriemærkebog og udlevere til den pågældende. Det er ikke en rimelig fremgangsmåde i vor tid, og det er heller ikke en rimelig byrde at pålægge arbejdsgiverne.

Derfor synes jeg, det var meget væsentligt også for den videre behandling af dette lovforslag, om resultatet kunne blive, at vi kom af med feriemærkesystemet; det understreger måske endnu kraftigere, at det er nødvendigt at få en konklusion fra det arbejdsministerielle udvalg, inden vi tager endelig stilling til dette lovforslag.

Jeg vil gerne i samme forbindelse høre, hvordan ministeren har tænkt sig at administrere den feriekortordning, som jo eksisterer inden for en række organisationsområder. Det er en ordning, som har vist sig hensigtsmæssig og fornuftig, og derfor vil jeg gerne høre, hvad tankerne er omkring denne.

Jeg kunne også godt tænke mig at spørge ministeren, hvorfor han har ladet lovforslaget omfatte samtlige lønmodtagere i dette land. Nu er det vel ikke normalt, at staten eller kommunerne går konkurs, så det kan i hvert fald ikke være for at følge selve intentionerne i denne lovgivning. Jeg kan godt se, at det af administrative grunde, når man kører det over ATP-fonden, kan se umiddelbart rimeligt ud, at man lader alle ATP-omfattede være med i denne lovgivning. På den anden side synes jeg nok alligevel, at det er meget at bygge op for at sikre ikke engang halvdelen af lønmodtagerne i dette land.

Man må vel også nok sige i samme forbindelse, at med de tekniske hjælpemidler, som

[Simonsen.]

vi har til rådighed i vor moderne tid, skulle det gerne være sådan, at det var muligt at adskille de forskellige fra hinanden, alt efter hvilken situation de står i. Hvis ikke det lykkes, tror jeg, vi får mange problemer med mange lovgivningsområder i de kommende år. Jeg synes, det er forkert, at man vil udstrække loven til at omfatte alle. Jeg husker, da vi behandlede socialdemokratiets lovforslag herom i sidste folketingsssamling, at arbejdsministeren dengang som ordfører for forslagsstillerne havde nogle forestillinger om, hvor meget dette forslags gennemførelse ville koste. Der blev nævnt beløbet 5 kr. årlig pr. lønmodtager; det var, hvad man anslog det til. Der er ikke nævnt nogen som helst form for tal i arbejdsministerens lovforslag. Jeg vil gerne høre, hvilke tanker ministeren gør sig: om der er nogen forestillinger om, hvor stort et beløb det egentlig drejer sig om, for også det må efter vor opfattelse med ind i overvejelserne om, hvilken type organisation vi skal opbygge.

Vores konklusion til lovforslaget som helhed skal være, at vi synes, at målsætningen, som vi også gav udtryk for ved behandlingen i sidste folketingsssamling, er rigtig og rimelig. Vi vil gerne være med til at sikre lønmodtagernes tilgodehavender, men det er ikke ligegyldigt, på hvilken måde denne sikring finder sted. Jeg mener, som jeg allerede har været inde på, at der er en række uafklarede punkter, som vi bør have afklaret ikke alene selvfølgelig i folketingsudvalget efter normal praksis, men også fra det arbejdsministerielle udvalg, der fungerer for øjeblikket. Lad os få konklusionen fra dette udvalg, inden vi tager endelig stilling til lovforslaget som helhed.

Robert Christensen: Jeg vil gerne på venstres vegne give tilslutning til det princip, der ligger i lovforslaget. Det har den tidligere ordfører for mit parti allerede gjort, da et tilsvarende lovforslag sidste år kom fra den daværende opposition.

Der er ingen tvivl om rigtigheden af det princip, at lønmodtagerne skal være sikret ikke alene, at de får deres løntilgodehavende, for det får de jo i de allerfleste tilfælde efter det nuværende system, men også at de får det straks og ikke skal vente i måneder

eller somme tider år, til et konkursbo er gjort op.

Altså, selve princippet er vi tilhængere af, men der er visse ting i lovforslaget, vi gerne i et udvalgt vil have lov til at undersøge noget nærmere, inden vi giver vores endelige tilslutning. Det er, som hr. Simonsen for lidt siden nævnte, en undersøgelse værd, om det ikke ved visse ændringer i konkursloven kunne sikres, at det eventuelle tab, der bliver på garantifonden, kunne blive mindre, end det ellers ville være. Vi vil også gerne have undersøgt helt præcist, hvornår det er en egentlig løn, lønmodtagerne har til gode hos den arbejdsgiver, der er gået konkurs, og hvornår det kan siges at være et tilgodehavende, der må være lige-stillet med andre kreditorers i konkursboet.

Jeg vil også gerne have undersøgt, om det er nok, som arbejdsministeren nu foreslår, at folk, der ejer væsentlige aktiemængder og dermed har en indflydelse på virksomhedens ledelse, ikke kan være omfattet af garantifonden. Der kunne måske være tale om, at også andre kunne have en sådan væsentlig medindflydelse, at det ikke var sikkert, at de skulle være omfattet af garantifonden.

Ligeså vil vi gerne have undersøgt, om det nye, der er kommet ind i lovforslaget, en 25.000 kr.s grænse, er rimeligt. Vi er tilhængere af princippet, at lønmodtagere, der bliver ledige, når arbejdsgiveren går konkurs, selvfølgelig hurtigst muligt skal skaffe sig andet arbejde eller anvises andet arbejde, men der kunne måske være nogen, det kan være så besværligt at skaffe eller anvises arbejde, at vi gerne vil se nærmere på den grænse.

Vi er tilhængere af, at man lader administrationen af garantifonden være under ATP-fonden. Der er ingen tvivl om, at det vil give den letteste og billigste administration, men vi må se på, at der også er administrationsbyrder eller administrationsudgifter andre steder end ved ATP-fonden. Vi pålægger jo igen arbejdsgiverne en byrde, idet de får et administrationsarbejde med dette, og vi er mange i mit parti, der simpelt hen stiller os det spørgsmål, som jeg vil stille under udvalgsarbejdet, da jeg ikke tror, jeg kan forlange, at arbejdsministeren skal svare her og nu, om ikke det beløb, der bliver tale om, som virkelig er et tab for

[Robert Christensen.]

denne fond — vi er klar over, at der kan blive tale om at lægge endda væsentlige beløb ud, indtil boerne er gjort op — altså det endelige tab, når konkursboerne er gjort op, er så lille, at det kan være urimeligt at belaste alle arbejdsgivere i Danmark med den byrde, det er at administrere.

Altså, for at sige det helt præcist: vi vil gerne have lov at undersøge, om der findes andre muligheder for at finansiere det sluttab, som vi faktisk anser for at være af en meget beskeden størrelse, på anden måde end at lade arbejdsgiverne finansiere det. For det er jo klart, at en del arbejdsgivere aldrig nogen sinde kommer ud for, at deres virksomhed går fallit, og her angriber vi måske også selve solidaritetsprincippet.

Når vi får svar på disse spørgsmål i det udvalgsarbejde, vi venter at få, er vi positivt indstillet over for princippet i lovforslaget, og vi vil gerne medvirke ikke alene positivt, men også hurtigt, til en løsning af problemerne.

Erik Hansen: Jeg vil gerne indledningsvis sige, at det radikale venstre går ind for hovedlinjerne i dette lovforslag. Det radikale venstre er af den opfattelse, at den sikring og den tryghed, man kan give i hverdagen for grupper, der er udsatte, eller for grupper, der kan komme i en udsat situation, skal man give. Det lovforslag, vi her har til behandling, er for så vidt en gammel kending, og lovforslaget er jo ikke blevet ringere af at vente sommeren over. Det er nu ligesom blevet til et rigtigt lovforslag med 14 paragraffer mod tidligere 8. Det er også, ligesom der er kommet mere i paragrafferne, og det, der er, er ligesom bedre udfyldt end tidligere.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind på detaljerne i lovforslaget. Det radikale venstre er som nævnt enigt i sigtet med lovforslaget: en yderligere sikring af lønmodtagernes tilgodehavender. Lovforslaget bærer i øvrigt præg af, at der har været arbejdet med sagen, siden vi sidst så det. Det havde tidligere ligesom et præg af en bemyndigelseslov, og det er, som om disse ting er pillet ud og vi har fået mere konkrete ting ind.

Nu kommer det vel ikke bag på nogen, at der har været arbejdet med lovforslaget sommeren igennem. I dagbladet Politiken

for 9. juli 1971 er der en kommentar af den tidligere arbejdsminister, Lauge Dahlgaard, hvoraf det fremgår, at selv om vi ikke blev færdige med lovforslaget i sidste samling, betød det ikke, at lovforslagets tanker dermed sommeren igennem var gået i hi. Det fremgår af kommentaren, at der arbejdes i ministeriet med problemerne, og det lovforslag, vi her ser, bærer præg af, at det ikke bare har været ord, men at der også er sket noget.

I det tilsvarende lovforslag i sidste samling opererede man med, at der skulle betales 5 kr. pr. ansat om året til garantifonden. Disse 5 kr. er nu faldet væk, så det er et mere løst begreb, og der kan da også være rationelle grunde, der taler for, at man skal have det mere løst og ikke så bastant som de 5 kr.

Jeg vil gerne sige om beløbet, som formodentlig må svinge omkring de 5 kr., at det er dog et forholdsvis lille beløb. Det betyder for den virksomhed, hvor der er ansat 3, 4, 5 mennesker, at her drejer det sig om en 15 eller 20 eller 25 kr., og det beløb kan dog ikke afskrække nogen. Den argumentation kunne man udmærket føre. Jeg vil gerne deroverfor sige, at det er dog et beløb mere, som en arbejdsgiver skal indbetale. Det skal måske gøres på et andet tidspunkt end betalingstidspunktet for de beløb, en arbejdsgiver i øvrigt skal indbetale. Det er for den lille arbejdsgiver en post mere at holde styr på, og selv om jeg er enig i sigtet og synes, lovforslaget er rigtigt, så vi er parat til at støtte det, vil jeg gerne sige, at jeg tror, vi vil møde mange små erhvervsdrivende ude omkring, som vil sige: ja, her gav vi en yderligere sikring til lønmodtagerne, men hvad med os andre? Jeg tror nok, at selv om ministeren føler, der er opbakning bag forslaget, må det også tages med, at der ligger en særlig forpligtelse over for de grupper — og som nævnt af andre ikke de højest garredede grupper — som måske vil føle, at her laver man igen noget, som ikke bliver dem til del.

Der er en lang række spørgsmål, som kunne stilles her i dag, og nogle af dem bør vel behandles i udvalget. Nu sagde hr. Robert Christensen, at man ikke skal stille så mange spørgsmål til ministeren. Jeg vil gerne sige, at det tror jeg heller ikke man skal — ministeren er jo ny i embedet —

[Erik Hansen.]

men lad mig alligevel sige, at jeg tror nok, der må blive tale om en form for harmonisering med konkursloven.

Jeg tror, at her er nogle områder, hvor man nok i udvalgsarbejdet må dykke lidt dybere.

Jeg vil også gerne nævne spørgsmålet om, hvorvidt man kan være sikker på, at vi nu laver en lovgivning, der ikke griber ind i bestående aftaler, f. eks. på ferieområdet; jeg tænker på bestående aftaler, som er fagligt afgrænsede.

Jeg tænker også på et andet problem som problemet om løntilbageholdelse. Drejer det sig her om løntilbageholdelse af nettolønnen eller af bruttolønnen? Endelig er der spørgsmålet om tilfælde, hvor man træffer en frivillig aftale; en virksomhed kan være i knibe, og så siger lønmodtageren: vi solidariserer os med jer og lader en ugeløn eller flere stå for at skaffe den kapital, som kan hjælpe virksomheden over en given situation.

Jeg tror, man skal være sikker på, at man ikke griber uhensigtsmæssigt forstyrrende ind i sådanne forhold.

Må jeg slutte med at sige, at det drejer sig her om en lovgivning, der vel er kommet frem på baggrund af en nordisk anbefaling. Der er noget på vej, og noget er vedtaget i andre nordiske lande; jeg tror derfor, der også kan være grundlag for i udvalgsarbejdet at indhente materiale fra de øvrige nordiske lande. Det kan tænkes, at der her er et erfaringsgrundlag, som vi kan drage nytte af.

Med disse bemærkninger skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget.

Grete Westergaard: Jeg kan kun hilse med tilfredshed, at arbejdsministeren har fremsat dette lovforslag. Det er på tide, at vi får denne lovgivning ført ud i livet, da arbejdsgiverne alt for længe har fået lov til at køre virksomheder økonomisk i sænk uden at sørge for, at der var dækning for indtjent løn og feriepenge.

I fremsættelsen står der om midlernes tilvejebringelse, at arbejdsgivere, der er omfattet af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, til dækning af fondens udgifter betaler et årligt bidrag. Vil det sige, at f. eks. kvinder, der arbejder under det antal

timer, der kræves for at være omfattet af Arbejdsmarkedets Tillægspension, også er dækket ind såvel som unge under 18 år? Hvis dette er tilfældet, kan jeg tilsiige lovforslaget SFs støtte.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg vil gerne først sige tak for den venlige modtagelse, lovforslaget har fået; jeg havde dog heller ikke ventet andet. Der var vel et par bittersøde bemærkninger indimellem fra en kant, hvorfra jeg egentlig ikke havde ventet det, nemlig det konservative folkeparti, men det er vel efterdønninger fra valget, så det tager jeg ikke så tungt på.

Jeg er enig med hr. K. J. Mortensen i, at der er et vældigt behov for denne lovgivning. Vi har oplevet meget stærke strukturændringer i erhvervslivet igennem de senere år, og vi vil opleve det formentlig i stigende grad i de kommende år. Vi ved, at der har været år, hvor mange virksomheder ikke har været i stand til at klare sig af den ene eller den anden grund. Vi kender bestræbelserne henimod større enheder i erhvervslivet. Mange mindre virksomheder bukker under. Tusinder af arbejdere og funktionærer har sat meget store beløb til eller har måttet vente urimelig lang tid, før de fik den løn eller de feriepenge, de igennem en periode havde arbejdet for.

Jeg er enig med hr. Simonsen i, at den nye konkurslov var et fremskridt, men jeg tror ikke på — og det har andre ordførere også været inde på — at yderligere forbedringer i konkursloven klarer de problemer, vi er stillet over for her. For selv om vi har nok så god en konkurslov, kan det ikke ændre noget ved det faktum, at vi kan blive stillet over for situationer, hvor der, da man jo ikke kan pille hårene af en skaldet, simpelt hen ikke er muligheder for at give hverken lønmodtagere eller andre, som har penge til gode i virksomheden, det, de har krav på. Derfor må vi have et særligt organ, som sikrer arbejdere og funktionærer deres tilgodehavende.

Hr. Simonsen spurgte videre, om opbygningen af en ny administration var rigtig og rimelig i forbindelse med en lovgivning af denne karakter. Jeg mener, at det er den enkleste måde at klare disse problemer på. Man har i forvejen en administration. Det betyder for dette områdes vedkommende

[Arbejdsministeren.]

måske et ekstra hul i hulkortet, men det betyder ingen væsentlig belastning for arbejdsgiverne administrativt, det betyder en meget begrænset udvidelse af administrationen i ATP, og jeg kan bestemt ikke se, at man kan løse de problemer, der ligger her, på en enklere og lettere måde, altså også for arbejdsgiverne, end gennem det, der er foreslået.

Hr. Simonsen siger videre, at vi får ikke herigennem en forenkling af erhvervslivets bidragsvilkår. Vi får måske ikke nogen forenkling, og det tilstræber lovforslaget for så vidt heller ikke, men vi får heller ikke nogen yderligere belastning, som er værd at tale om, af erhvervslivets vilkår.

Hr. Simonsen siger videre i denne sammenhæng, at det er jo meget godt, at vi sørger for lønmodtagerne, men hvad gør vi, hvis en virksomhed står over for lukning? Hr. Simonsen burde nu vide, hvad både tidligere regeringer og den nuværende regering er indstillet på at gøre, når der er virksomheder, der lukker. Jeg mindes i alt fald, hvordan man var indstillet, da det gjaldt B & W; det var alle her i folketinget jo enige om. I øvrigt vil jeg gerne sige, at det jo er bebudet i regeringens tiltrædelseserklæring, at vi virkelig agter at sætte ind for at støtte erhvervslivet for at sikre en aktiv og effektiv erhvervs politik, og det varer ikke længe, før der kommer udspil herom.

Hr. Simonsen siger videre, at det er på et lidt mærkeligt tidspunkt, lovforslaget fremsættes, fordi udvalget vedrørende feriensikring fortsat arbejder. Den opfattelse kan jeg ikke dele, for det udvalg har helt andre opgaver end det, der sigtes på med dette lovforslag. Det er en forenkling af selve feriemærkeproblematikken, hvor man, som det er rigtigt anført, dels organisationsmæssigt har truffet aftaler inden for forskellige områder, dels har et feriemærkesystem, som kun omfatter meget begrænsede grupper. Problemet er næsten klaret på anden vis. Lad mig f. eks. nævne, at de 900.000 funktionærer og tjenestemænd, vi har her i landet, overhovedet ikke er omfattet af ordningen; de får deres løn i ferien plus det tillæg, som ferieloven indeholder. Jeg kunne godt gå ind på en nærmere omtale af, hvordan disse feriekortordninger bliver administreret, men jeg synes egentlig ikke, det er rimeligt at

bruge folketingets tid til det; vi kan tage det op i udvalget. Som bekendt er der truffet aftaler mellem en række organisationer og de modstående arbejdsgiverorganisationer om sådanne ferieordninger.

Der er spurgt videre: hvorfor er de statsansatte og kommunalt ansatte med? Det er bl. a. for at tilgodese et af de hensyn, som jeg forstår de konservative i øvrigt lægger megen vægt på: at få det hele gjort så enkelt som muligt. Der er i ATP-administrationen registreret vel godt 1,8-1,9 mill. lønmodtagere og samtlige arbejdsgivere. For at gøre det så enkelt som muligt er alle taget med, og derfor er de 167.000, som er beskæftiget inden for statens område — jeg er da enig i, at de har formentlig ingen særlig risiko, ikke nu da, for at komme ud for vanskeligheder — af tekniske, af praktiske og forenklingmæssige grunde taget med. Om det så betyder, at det er 167.000 kr., som staten kommer til at betale om året til denne ordning — det er altså ikke bare de dårlige liv, vi bygger på — er svært at sige, og det er grunden til, at vi gerne vil have et år til at køre ordningen ind på.

Det er rigtigt, at vi stillede forslag om 5 kr. årlig; da havde vi taget højde for situationer, vi kendte; jeg behøver bare at nævne Boss of Scandinavia, Kirk-koncernen og andre meget store krak, som vi havde været stillet over for. Om dette her bliver 1 kr. om året pr. lønmodtager for arbejdsgiverne eller 2 kr. eller 3 kr., det ved jeg ikke, men jeg tror ikke, det vil overstige disse 2-3 kr., og da fonden får pengene tilbage igen, tror jeg ikke, det på lidt længere sigt generelt vil dreje sig om mere end måske 1 kr.-1,50 kr., muligvis 2 kr. Men det er altså meget svært på forhånd at sige noget om det.

Hr. Robert Christensen var inde på, om ændringer i konkursloven ikke kunne betyde mindre udgifter for fonden. Jeg er altså utilbøjelig til at mene, at det kan lade sig gøre, men jeg er parat til, at vi snakker nærmere om spørgsmålet i udvalget.

Vi kan også godt snakke nærmere om 25.000 kr.s grænsen. Den følger for så vidt konkurslovens principper, idet beløbet svarer til et halvt års løn for faglærte arbejdere, men det kan vi tage op. I lovforslaget er der jo en bemyndigelse for arbejdsministeren til at regulere dette beløb i takt med lønudviklingen.

[Arbejdsministeren.]

Hr. Robert Christensen spørger, om slut-tallet ikke er så lille, at andre end arbejdsgiverne bør finansiere det; det, der i givet fald kunne blive tale om, var vel, at staten alene skulle gøre det. Jeg synes nok, at det er en meget rimelig kollektiv arbejdsgiverforsikring, det drejer sig om, bl. a. af den grund — derfor forstår jeg ikke helt hr. Simonsen — at vi tager alle lønmodtagere med også for de områder, hvor der ingen risiko er. Det kan det private erhvervslivs arbejdsgivere meget vel være tjent med, og forholdet er jo også det, at både LO og Arbejdsgiverfor-eningen har givet tilslutning til de principper, der er indeholdt i lovforslaget; det gæl-der også finansieringen.

Må jeg så bare sige til fru Grete Wester-gaard, at alle er med, også unge under 18 år, også deltidbeskæftigede; alle lønmodtagere er omfattet, uanset hvilken arbejdstid de har, og uanset hvilken alder de har, både unge under 18 år, selv om de ikke betaler bidrag til ATP, og ældre over 67 år, selv om de heller ikke gør det, fordi de ikke er regi-streret; de får ganske samme rettigheder som alle andre.

Jeg siger tak for modtagelsen og håber på et hurtigt udvalgsarbejde.

K. J. Mortensen: Jeg kan ikke helt lade være med at svare på et par bemærkninger fra bl. a. hr. Simonsen om, hvad der gøres for at hjælpe industrien ved lukning. Det er vel almindeligvis sådan, at industrilederne ved det, lidt før det sker; det gør lønmodta-gerne almindeligvis ikke. Jeg synes tværti-mod, vi har set nogle gange i den senere tid, at der har været visse industrifolk, der har været opmærksom på det og har fået gemt penge væk til store villaer, biler osv. — eller det var måske en restauratør, der gjorde det.

Så kom der en bemærkning, som vi også hørte, sidste gang dette spørgsmål blev drøf-tet her, nemlig at det var et mærkeligt tids-punkt at fremsætte lovforslaget på. Da man kom med det sidste gang, blev det kritise-

ret, fordi det var lige op til og under en overenskomstforhandling; nu er det, fordi man skal vente på resultaterne af et udvalgs-arbejde. Er det bare en taktik, fordi det ikke må fremsættes?

Dernæst var der en lille bemærkning fra hr. Robert Christensen om, at lønmodta-gerne jo næsten altid får deres løntilgodeha-vende. Vi har jo nu set adskillige eksempler, hvor der ved en udlodning kun er blevet givet ca. 50 pct., så dér kunne der nok være grund til, at det var blevet dækket ind. Desuden gad jeg se, om hr. Robert Christen-sen ville være indstillet på at gå og vente på sin løn i over et år; jeg tænker nok, han i så fald ville protestere. Men det hensyn må man bare ikke tage, når det gælder lønmod-tageren ude på arbejdspladsen.

Jeg kan heller ikke rigtig forstå en be-mærkning fra hr. Erik Hansen om, at nu bliver der en post mere at holde styr på. Jeg synes, at som lovforslaget er lagt op, og ef-ter hvad der er fremgået af arbejdsministe-rens bemærkninger, bliver den post at holde styr på en overførsel fra arbejdsgiverens checkkonto eller girokonto — hvad det nu skal være — i henhold til det indbetalings-kort, der kommer fra Arbejdsmarkedets Til-lægspension.

Man har anket lidt over, at man ikke kan få beløbets størrelse at vide. Jeg synes tværti-mod, det er beroligende, at vi ikke skal til at oparbejde en fond på dette felt, at bidra-get simpelt hen kun skal dække den nødven-dige udgift. Det må i hvert fald være en beroligelse for arbejdsgiverne.

Simonsen: Jeg vil da gerne komme med en beroligelse til arbejdsministeren, når han taler om linjen i min ordførertale. Hvis mi-nisteren ser den tale, jeg holdt, da socialde-mokratiet som oppositionsparti fremsatte tilsvarende forslag i sidste folketingssam-ling, vil han se, at linjen i denne tale er nøj-agtig den samme som linjen i min tale i dag: at give tilslutning til hovedprincippet i dette forslag, men sætte spørgsmålstegn ved rigtigheden af den måde, hvorpå vi søger at

[Simonsen.]

få målsætningen for forslaget opfyldt. Nu siger ministeren, at der er ikke nogen administrativ byrde af nævneværdigt omfang i denne sag her, og dertil vil jeg gerne sige, at når man ser overfladisk på sagen, er det ikke særlig meget, men jeg tror nok, det er vigtigt, at lovgiverne også prøver at forestille sig, hvordan en sådan ordning vil fungere, når den bliver lagt ud til virksomhederne. Vi kommer jo ikke uden om, at der, uanset at bidragene opkræves over ATP-fonden, bliver en række tvivlsspørgsmål. Hvis man f. eks. skal opkræve beløbene én gang om året — og det må vel blive resultatet, for de er jo for små til at blive delt op — hvor lang tid skal lønmodtageren så have været i virksomheden? Skal man simpelt hen betale for totalantallet på det tidspunkt, da man indbetaler, eller skal man se på, hvor lang tid de pågældende har været ansat? Det kan ikke undgås, at virksomhederne med disse indberetningsskemaer får pålagt en byrde mere, og det er i og for sig bare det, jeg har villet anholde. Vi skal passe på, at vi ikke lægger flere opgaver ud end højest nødvendigt. Det, der må være folketingets opgave, er trods alt at forenkle bidragsopkrævningen.

Ministeren nævner også, at det udvalg, som jeg sigtede til og rykkede for udtalelser fra, havde med noget andet at gøre, og dertil vil jeg gerne sige: ja, det havde det, men det har det ikke i dag, for den tidligere arbejdsminister fremsendte jo socialdemokratiets forslag om Lønmodtagernes Garantifond fra sidste folketingssamling til dette udvalg for at få det med ind i udvalgets overvejelser, og på den måde er kommissoriet for det pågældende udvalg i og for sig udvidet. Derfor er det med i dag, og derfor synes jeg stadig væk, som jeg nævnte det i min første tale, at det må være rimeligt, at vi, inden vi afslutter udvalgsarbejdet om dette forslag, også får nogle udtalelser fra det nævnte udvalg.

Robert Christensen: Når jeg tager ordet her i anden omgang, er det for at gøre en bemærkning til ordføreren for socialdemokratiet. Man kan jo fordreje det udtalte, så at det kommer til at betyde det modsatte af det, der er sagt, og når noget sådant sker, er

man næsten nødt til at gå herop og berigtige.

Jeg indledte med at give tilslutning til princippet, og så sagde jeg, at i langt de fleste tilfælde får lønmodtagerne deres tilgodehavende. Jeg sagde ikke altid, men i langt de fleste tilfælde. Og så føjede jeg til: lovforslaget sigter også på, at de får det nu og ikke skal vente i måneder eller år, til boet er gjort op. Så finder jeg ikke, at det er rimeligt at dreje disse udtalelser om, så det ser ud, som om jeg har stået her og sagt, at det betyder ikke noget, at de skal vente i længere tid på at få deres tilgodehavende. Jeg sagde netop det stik modsatte, og derfor har jeg taget ordet.

Så vil jeg gerne til arbejdsministeren sige: jeg spurgte jo, om der var mulighed for at lade andre finansiere ordningen, og arbejdsministeren nævnte selvfølgelig staten. Det var da også det, jeg havde tænkt på. Men så siger arbejdsministeren, at der er jo ikke nævneværdigt arbejde ved at administrere dette ude hos arbejdsgiverne. Heri ligger, at det trods alt giver lidt ulejlighed for arbejdsgiverne, og det, jeg hentydede til, var, om ikke sluttabet, når engang konkursboerne er gjort op og garantifonden i lønmodtagernes sted har fået pengene, er så lille, at det er urimeligt at pålægge arbejdsgiverne selv en ikke nævneværdig ulempe ved at administrere, om ikke beløbet er så lille, at det kunne være rimeligt, at staten overtog den egentlige risiko. Jeg vil gerne endnu en gang gentage: vi vil have det undersøgt i udvalget, fordi jeg er klar over, at vi måske på denne måde løber ind i en mulighed for misbrug af ordningen, og det vil vi heller ikke risikere.

Erik Hansen: Jeg tror, det er for let at tage det, når hr. K. J. Mortensen siger, at det jo blot er en post mere at holde styr på, det er blot et spørgsmål om at udskrive en check mere, så er problemet løst. Ja, der er nok kun tale om en post mere og en check mere, men det er en indbetaling, der skal ekspederes, det er en indbetaling, der skal administreres, det er en regnskabspost, der skal føres, og alt det, der kommer deraf. Jeg vil gerne understrege, at det er min opfattelse, at i gamle dage kunne mange mindre erhvervsdrivende passe deres dagværk på byggepladsen, i butikken, i landbruget, eller

[Erik Hansen.]

hvor de ellers var, og så kunne de i løbet af en halv eller hel time om aftenen klare det administrative. Der er mange af samme kategori, der i dag siger: vi kan være på arbejdspladsen, passe vores håndværk en halv eller hel time om dagen, den øvrige del af tiden går med det administrative besvær. Jeg tror, det er helt nødvendigt også i dette tilfælde at tage højde for, om vi her har fundet den mest effektive — og dermed mener jeg den mest arbejdsbesparende — måde at administrere disse ting på. Det administrative arbejde er ganske enkelt ved at gro en lang række af de mindre erhvervsdrivende over hovedet. Det er moms, det er kilde-skat, det er sygeløn, vi kender hele remsen. Hvis man har set, hvad der kommer af materiale sendende, som skal gennemlæses, for at man kan administrere disse ting, tror jeg, at man forstår dem, som i dag puster under det; og de, som puster under det, siger, at ikke alene honoreres de ikke for det arbejde, de gør, men de føler også, at det ligesom heller ikke værdsættes, at de påtager sig disse administrative byrder.

Grete Westergaard: Jeg vil gerne have lov at takke ministeren for svaret, men mit problem var ikke de unge under 18 eller lønmodtagere over 67 år — det fremgår jo ganske klart af forslaget — men personer, der f. eks. har 1½-2 timers arbejde om dagen, er de også dækket?

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Hvad angår det sidste, er det i alle tilfælde min hensigt, at de skal være dækket, og hvis det ikke er sket gennem lovforslaget, må vi finde udvej for det under udvalgsarbejdet. Det er min mening, at uanset hvilken arbejdstid man har, skal man med hensyn til løn, feriegodtgørelse og de andre ting, der er nævnt i §§ 1 og 2, være dækket ind, og jeg mener altså også, at dette fremgår af lovforslaget, men skulle det vise sig ikke at være tilfældet, må vi tage det op under udvalgsarbejdet, det er jeg helt parat til.

Det er da rigtigt, som hr. Simonsen siger, at det var lettere for arbejdsgiverne, hvis man ikke også fik dette pålagt. Nu er det altså kun én gang om året, samtidig med at man i øvrigt — det står også i lovforslaget

— skal indbetale på grundlag af det bidrag, man indbetaler til ATP, og derfor bliver det en meget, meget enkel ordning. Men hr. Simonsen er jo frit stillet med hensyn til at foreslå en bedre løsning under udvalgsarbejdet. Jeg vil da meget gerne se et forslag i den henseende, men jeg tror, det bliver meget svært at finde en enklere løsning — hvis man i øvrigt gerne vil have klaret dette problem — end den, der er foreslået her.

Så er det vel nok rigtigt, som hr. Simonsen siger, at det udvalg, som arbejdede med bl.a. feriemærkeproblemerne og feriekortordningerne, fik kommissoriet udvidet. Udvalget har arbejdet med dette kommissorium og er kommet til det resultat, at dette burde trækkes ud, så nu har man kun tilbage at arbejde videre med spørgsmålet om en forenkling af hele feriegodtgørelsesordningen, altså en problemstilling, som ikke har meget med det forslag at gøre, vi her beskæftiger os med. Jeg går ud fra, at vi inden så forfærdelig længe kan få at vide — måske også under udvalgsarbejdet — hvor langt man er kommet med dette arbejde.

Hr. Robert Christensen var igen inde på, om det beløb, det her drejer sig om, blev så lille, at det ikke var rimeligt at have nogen administration. Det synes jeg vi skulle vente et års tid med at tage stilling til. Nu må jeg i øvrigt også føje den bemærkning til, at vi meget vel kan komme ud for, at der ét år vil være tale om, at meget store beløb skal udredes, et andet år måske næsten ingenting, og derfor er jeg klar over, at det er et begrænset erfaringsgrundlag, vi får på det år, ordningen skal køres ind.

Jeg er parat til at snakke om alle disse ting i udvalget. Jeg håber, at vi hurtigt kan få lovforslaget færdigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om private fællesveje. (Privatvejslov).

Valgt blev: *Gorrssen, Alsing Andersen, Thomas Have, Horn, Harris Jensen, Henning Jensen, Bent Sørensen, Alfred Andersen, Arne Larsen, Stæhr Johansen, Henning Andersen, Mads Eg Damgaard, Holmberg, Kofoed, Guldberg, Skovmand og Bilgrav-Nielsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg til at drøfte problemer og modtage information vedrørende narkotikamisbrug.

(Jfr. tidenden sp. 615).

Valgt blev: *Tastesen, Lene Bro, Finn Christensen, Helle Degn, Falk Hansen, Otto Mørch, Lone Nielsen, Per Dich, Morten Lange, Ellen Strange Petersen, Adam Møller, Thestrup, Merete Bjørn Hanssen, Kaj V. Andersen, Nathalie Lind, Else-Merete Ross og Valbak.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Nathalie Lind, Holger Hansen, Merete Bjørn Hanssen, Poul Hartling og Kofoed har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et institut for almen medicin.

Medlem af folketinget Gerda Møller har meddelt mig, at hun ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er sagen mod børnehaven, der truede nogle forældre til at underskrive en politisk protestskrivelse, afsluttet, og med hvilket resultat?“

Medlem af folketinget Gerda Møller har meddelt mig, at hun ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er det ministerens hensigt at nedlægge hjemmeværnsregion VIII?“

Medlem af folketinget Poul Schlüter har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Mener ministeren, at undervisningsministeren ved udarbejdelsen af de bebudede nye regler for valg i december 1971 til Københavns universitets konsistorium må følge justitsministeriets udtalelse af 29. oktober 1970, hvorefter undervisningsministeren er juridisk forpligtet til at dekretere listevalg ved valgene af studenterrepræsentanter?“

Medlem af folketinget Valbak har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren ved cirkulære at justere det beløb, der ydes til underhold m. v. for personer under revalidering?“

Disse spørgsmål vil blive optaget på dagsordenen for tingets spærgetid onsdag den 24. november 1971.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Nathalie Lind): Hermed har jeg den ære for folketinget at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et institut for almen medicin.*

Som anført i bemærkningerne til forslaget er hensigten med dets fremsættelse at medvirke til at styrke grundlaget for den alment praktiserende læges virke i befolkningen. Oprettelse af et institut for almen medicin vil være en vigtig forudsætning herfor.

Oprettelse af en sådan lærestol har længe været et ønske fra den medicinske sagskunds-kabs side, men først i den senere tid er det for alvor ved at gå op for offentligheden, at vi står over for en alvorlig risiko for et sammenbrud af familielægesystemet, medmindre det lykkes os at vende den igangværende udvikling. Som anført i bemærkningerne til forslaget har nettotilgangen af praktiserende læger i de sidste 10 år været på kun 14, og af de praktiserende læger var i 1968 52 pct. over 50 år. Samtidig er det den altovervejende opfattelse — også i udlandet — at det danske familielægesystem indebærer store fordele både for befolkningen og for samfundet.

Efter mange års koncentration af kræfterne om udbygningen af vort hospitals-